

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 25 kr., za četrt leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobijo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, napačni listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slov. odmev na nemški klic.

Že dvanajst let traja boj med Slovenci in Nemci glede narodnostnih stvari; žal, da je neka stranka nemških liberalcev čedalje bolj nestrpna, nagajiva in kateri so uspeli tega dolgotrajnega boja? Ali je res ta narodni boj prinesel že eni ali drugi stranki kako srečo? Resnica, da se ni videti zmage na nobeni strani, toda jaz se vendar drznem reči, da si bodo Slovenci iz tega boja prej ali poznej odnesli zmage venec, kajti pravica le mora nazadnje zmagati. Da se boljša stanje Slovencev vse malo po malem, to opazujejo tudi Nemci. Čujte samo, kako naša ljubezniva »Graška tetka« od najnovejšega časa miho toži nad sedanjim, nekoliko zboljšanim stanjem Slovencev: »Moži, žene, katere vas je nemška mati rodila, ali ne vidite, kakšna nevarnost preti od juga naši domovini in obstanku Nemcev! Ali pa res zamorete mirno gledati, kako se nenasitni Slovenci vse dalje in dalje na okrog širijo? Ali boste mirno gledali, da zemlja, v kateri so se naši očetje rodili, pride Slovincem v roke! Ne, tega vi ne boste dopustili. Toda na žalost se opazuje, da je med nemškimi sinovi ljubezen do domovine ohladela! Vzdrnite se in si jemljite od Slovencev vzgled, kako da z združenimi močmi delajo vsi za enega, eden za vse! Vzamite si od njih vzgled, kako da se mora domovina ljubiti!« — Tako in še dalje ednako kliče naša »tetiča« že gotovo v obupanosti svojim sinovi, da rešijo svojo materinsko zemljo od nenasitnosti slovenske. Oj »tetiča«, ti pa si res predrzna, da kaj tacega stavljaš v svoje vrste! No nič ne dě, ali pa ni ravno na robe, kar ti pišeš? Jaz bi samo rad znal, od kedar je zemlja, kjer zdaj Slovenci prebivajo, vaša očetnjava. Ali ni res, da na to vprašanje bi ne mogla odgovoriti? Ali pa nimamo mi Slovenci večje pravice vsklikniti: »Slovenci, vzdrnite se in bojujte se za zemljo, v kateri so se naši očetje rodili!«

Resnica, če kdo, mi imamo pravico reči: »Ne

vdajmo se! Ohranimo si naše staro ognjišče! Slovenci, zdaj se bliža čas, da boste lahko pokazali, da ste verni sini matere Slavije! Skoraj bode napočila lepša zarja bodočnosti Slavije, katera je bila do zdaj z gostim oblakom zastrta. Sto in sto krivic je pretrpela naša očetnjava od sovražnega severnega soseda; ali pa ne moremo upati, da bode tudi naši domovini lepše solnce zasijalo! Prav je imel pesnik, kateri je zložil pesem na slavo Vodniku, ko je med drugim vskliknil:

Iz tvoje, naše zgodovine
Grenko sladak je pač spomin.
V minole dni oko nam gleda;
Kar gleda, to je dedov beda.

Da, grenki spomin ima naša domovina, ali pozabimo, kolikor je to mogoče in stavimo upanje na lepšo prihodnost matere Slavije! Slovenec je potrpežljiv, dolgo prenaša krivice, pa kedar mu je nje že preveč, tedaj se tudi on vzdigne in bori se vztrajno, samo da si začuva tistih malih pravic, katere še ima.

Nemška »Gračarica« goreče navdušuje svoj narod, naj pristopi k »Südmarki«, rekoč, da se bodo samo tako zamogli Nemci uspešno braniti od nenasitnih Slovencev. Tako tedaj, mi smo nenasitni! Facta docent. Ali so pa kedar v tem dvanajstletnem boju zahtevali Slovenci za-se n. pr. zgornje Štajarsko; ali si morebiti prisvajajo Gradec in druga mesta, v katerih že čvrsto sedi Nemeč? In če bi tudi to storili, ali ne bi imeli večje pravice na ta mesta in kraje, kakor pa Nemci na zemljo, kjer zdaj stanujejo Slovenci? Zgodovina nas uči, da so že od nekdaj po teh krajih prebivali Slovenci in Slovani sploh. Ali Slovenec, mirna duša, dal je v svoji očetnjavi prebivališče ptujcu in kakšno hvaležnost je za to od njega vsprejel! Vam je vsem znana bajka o ježu in jazbecu, in ta bajka vam naj bo za odgovor na zgornje vprašanje. Ali nimajo slovenski časniki večje pravice navduševati svoj narod, da pristopi k družbi sv. Cirila in Metoda, kakor pa nemški časniki za svojo »Südmarko«?

Slovenec, podpirajte tedaj z vsemi močmi družbo sv. Cirila in Metoda; pristopite k nji, kolikor je mogoče, ker ravno ta družba je naše mogoče orožje proti nemški sili, kar tudi ti vidijo. Nemei sami nam lepo spricevalo dajejo, priznavajoč, da delamo zlošno eden za vse, vsi za enega. Ne popustimo tedaj mi za las našega stališča, na katerem zdaj stojimo, saj iščemo samo tisto, kar nam gre. Pokažimo, da še Slovenec ni umrl, pa tudi še ni popolnoma zaspal! Osrečki.

Cerkvene zadeve.

Jurij Matijašič, stolni prošt lavant, škofije.

Tridesetega julija 1882 l. šo v Mariborski stolni cerkvi obhajali petdesetletnico svoje nove sv. maše stolni dekan preč. g. Jurij Matijašič se prav krepki in pri dobrem zdravju. Šest in dvajsetega junija 1784. leta so bili od sv. Očeta rimskega papeža za prošta Mariborskega kapitola imenovani, in od rajnega milostljivega knezskofofa nato za škofovsko apostolsko častjo najvišjo stopinjo slovesno postavljeni. Letos smo pa upali, da nam 60 let po novi sv. maši še dijamantno sv. mašo Bogu v čast in zahvalo odslužijo, — pa prišlo je drugače; Bog jih je v 85. letu starosti njihove k sebi na plačilo poklical, in so dne 12. maja ob pol devetih zvečer po prejemu sv. zakramentov v družbi svojih duhovskih tovarišev mirno, brez prave bolezni, svojo blago dušo izdihali. Naj mi bo torej dovoljeno, da tukaj v imenu vseh njihovih hvaležnih častilcev od njih slovo vzamem in vsaj nekoliko besedij spregovorim rajnemu v hvatni spomin, nam pa v izgled in posnomo.

Rajni so se rodili blizu Ptuja v meniški fari sv. Petra in Pavla 22. aprila leta 1808. Brati so se učili od neke šivilje po Volkmarjevih slikanih litanijah, in pa v Ptuj, kakor so to sami večkrat ganljivo pripovedovali. Dobro so se še spominjali, kako so pri Volkmerjevem pogrebu zvonovi pri sv. Vrhanu žalostno peli. Leta 1822 so prišli mladi Jurij v Maribor v latinske šole, katere so 1827 srečno dovršili. Tovariš jim je bil pozneje toliko slavn slovenski zdravnik doktor Št-fan Kočevar. Bogoslovne šole so dovršili v Gradcu in ravno tam so sv. mašnikovo posvečenje prejeli 29. julija 1832. Od leta 1833—1837 so bili kaplan v Središči in so v dolgi bolezni župnika Poljanca pokazali, koliko da zamore postrežljiva krščanska ljubezen bolniku težave njegove polajšati. Hvaležni Središčani jih za to še čez 50 let niso pozabili in so jim v zlatomašni svečanosti veselo častitali. Prav težko je mlademu duhovniku se ločiti od priljubljenega mesta, kjer so mu cvetele prve rožice rajskega veselja pastirske službe. Rajni Matijašič se pa prestavi niso upirali, ampak rekli so: »Škofova volja je božja volja, in če tje ne grem, kamor me Bog kliče, pa tudi ne bodem srečen in zadovoljen, ker mi bode manjkalo blagoslova božjega«. Veselo so prijeli za popotno palico in so na dalje pastirovali v prijaznem Lembahu blizu Maribora od leta 1837. do 1842. na strani slovitega néenjaka Cvetka, pozneje nadžupnika ptujskega in dekana lotnerskega. Cvetkovo ime ostane v dobrem spominu, in to v prvi vrsti po njihovih ustanovah za revne dijake Mariborskega gimnazija, za katere so položili več tisoč goldinarjev glavnice. Stefan Modrinjak je prav poznal plemenito srce Cvetkovo, ko njim je 1813 zapel:

Zadnji človek je na sveti,
Ki svoj rad za nič drži;
Zastonj so mu rožni cveti,
Njemu nikaj ne diši.

Ti prijatelj Cvetko jesi
Matere dežele cvet,
Z Dornavske kamenske ves,
Z lukom rejen pa oplet.

Od tega učnega in modrega duhovnika so se njihov blagi gospod kaplan navzeli one ljubezni do branja podučnih knjig, ki jih nikdar ni več zapustila, še tudi v zadnjih dneh njihove visoke starosti ne, in pa tiste jeklene odločnosti, ki je najodličniša poteza v njihovem značaju. »Kaj bodo ljudje rekli?«, tega strahu niso poznali, kadar je bilo treba se odločno za čast božjo potegniti, marveč prašali so: »Kaj bode pravični Bog rekel, ko pred njegovo sodbo stopimo?« [Dalje prih.]

III. Letno poročilo „Cerkvene družbe“ v Vitanji za leto 1891.

Namen »cerkvene družbe« je bilo vsled § 1 društvenih pravil: »nabirati denar, s katerim se ima farna cerkev v Vitanji prezidati in olepšati po razmerah družbinega premoženja skrbeti tudi za olepšavo cerkve Matere božje na hribci«.

Vsled II. letnega poročila je vse društveno imetje koncem leta 1890: 861 gld. 77 kr., doneski leta 1891 znašajo po odbitih stroških za tiskovine itd. pa 457 gld. 54 kr. in obresti do 31. decembra 1891 46 gld. 21 kr., vse društveno imetje znaša koncem l. 1891 tedaj vkup 1365 gld. 52 kr.

Ta znesek je vložen v Vitanjski posojilnici na hranilni knjižici št. 1. Sv. maša za žive ude se je opravila 23. junija 1891, za mrtve ude pa 14. decembra 1891. Vsem prečastitim udom in dobrotnikom naznanjamo preveselo novico, da so tekom leta 1891 poslali naši družbi tudi naš premil. gospod knez in škof primerno darilo ter predsedniku pisali med drugimi tole besede: »V pospeševanje Vašega vse hvale vrednega podvzetja pridjal sem 15 gld. Mili Bog naj obilo blagoslovi majhno podporo«.

Iskrena zahvala izreka se vsem čč. dobrotnikom in udom za poslane darove ter želimo, naj ostanejo društva zvesti tudi v prihodnje!

Gospodarske stvari.

Društvo „Kmetovalec“ v Gotovljah.

Bodi mi dovoljeno opisati sedmi občni zbor društva »Kmetovalec« v Gotovljah, ki se je vršil dne 29. maja t. l. v gostilni g. Martina Stojner. Omenjeni napravil nam je namreč navaše za to zborovanje veliko z zelenjem spletno uto, katera je bila tudi prav lepo okrašeni z venci. Vspredaj pri vhodu stale so precej visoke meje s trobojno in cesarsko zastavo, na katerih se je zibal tudi z venci obdan pozdrav: »Dobro došli«. Vreme bilo je izvanredno lepo. Gostov zbralo se je nepričakovano veliko in to ne le samo kmetje, temveč prijatelji kmetijstva od vseh stanov. Zanimanje za naše društvo kaže se vedno večje. Zastopana bila je malo ne le vsa Savinjska dolina, še celo izvan doline došli so nekateri gostje. Predno otvori naš za blagor in čast domovine neumorno delavni predsednik g. Ant. Goršek zborovanje, zapoje nam Braslovski pevski zbor, kateri nas je tudi počastil s svojim dohodom — čast mu — pesem »V pozdrav«. Imenovani g. predsednik pozdravi sedaj navzoče z nagovorom, izreče svoje mnenje o delovanju društva, se zahvali vsem dosedanjim udom in podpirateljem, prosi, da bi tudi zanaprej društvu mili ostali, ter zakliče vsem krepko: »dobro došli«. Ko zatem naš mnogo zaslužni rojak, g. T. Grah, prevzame podučljivi govor